

Transformatief leren voor duurzame ontwikkeling

Prof. dr. Tom Kuppens – Leerfestival SGSQ – 28 september 2023

Leerdoelen

- Je identificeert verschillende **perspectieven** op het begrip **duurzame ontwikkeling**;
- Je formuleert relevante **duurzaamheidscompetenties** voor jouw leerlingen in het secundair onderwijs;
- Je gebruikt de **theory of planned behavior** om het al dan niet duurzaam gedrag van je leerlingen beter te begrijpen;
- Je ontwerpt een **transformatieve leeromgeving**, waarin zowel jouw leerlingen als jijzelf samen leren *over* en *voor* duurzame ontwikkeling.

Duurzame ontwikkeling

Verschillende perspectieven

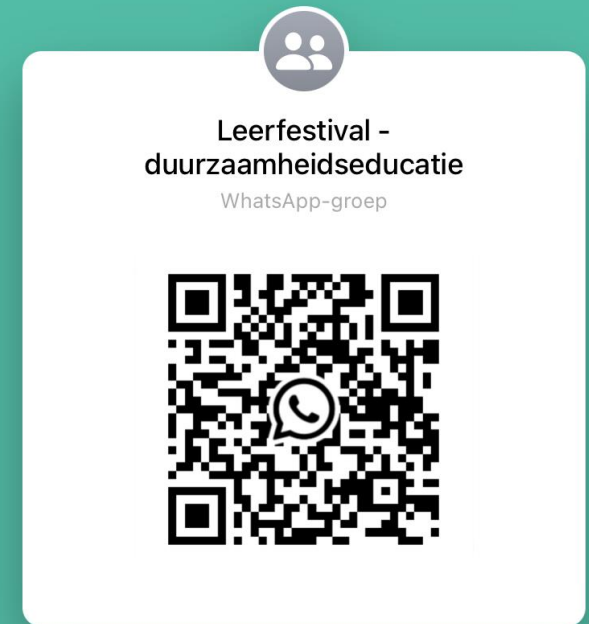

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Photo voicing oefening

1. Maak groepjes van 5 personen.
2. Bespreek met elkaar wat duurzaamheid voor jullie betekent.
3. Maak een foto van iets dat jullie betekenisgeving aan duurzaamheid symboliseert.
4. Post je foto met een korte baseline via de QR-code in de WhatsApp-groep 'Leerfestival – duurzaamheidseducatie'.

Scan of upload deze QR-code met de WhatsApp-camera om deel te nemen aan deze groep.

Duurzaamheidscompetenties

Kennis, vaardigheden, attitudes, waarden

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Sleutelcompetentie duurzaamheid: eindtermen?

Omwille van de verwevenheid van deze sleutelcompetentie met andere sleutelcompetenties zoals sleutelcompetentie 6 'Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie', sleutelcompetentie 7 'Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven', sleutelcompetentie 9 'Competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn' zijn er geen aparte eindtermen geformuleerd.

European Green Deal

GREEN DEAL PRIORITIES

Clean Energy

Circular Economy

Efficient Renovations

Sustainable Food

Sustainable Mobility

Preserving Biodiversity

Climate Action

Zero Pollution

Bron: <https://sharedgreendeal.eu/>

Bron: Bianchi, G., Pisiotis, U. and Cabrera Giraldez, M., GreenComp The European sustainability competence framework, Punie, Y. and Bacigalupo, M. editor(s), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-53201-9, doi:10.2760/821058, JRC128040.

Vakdidactiek duurzaamheid

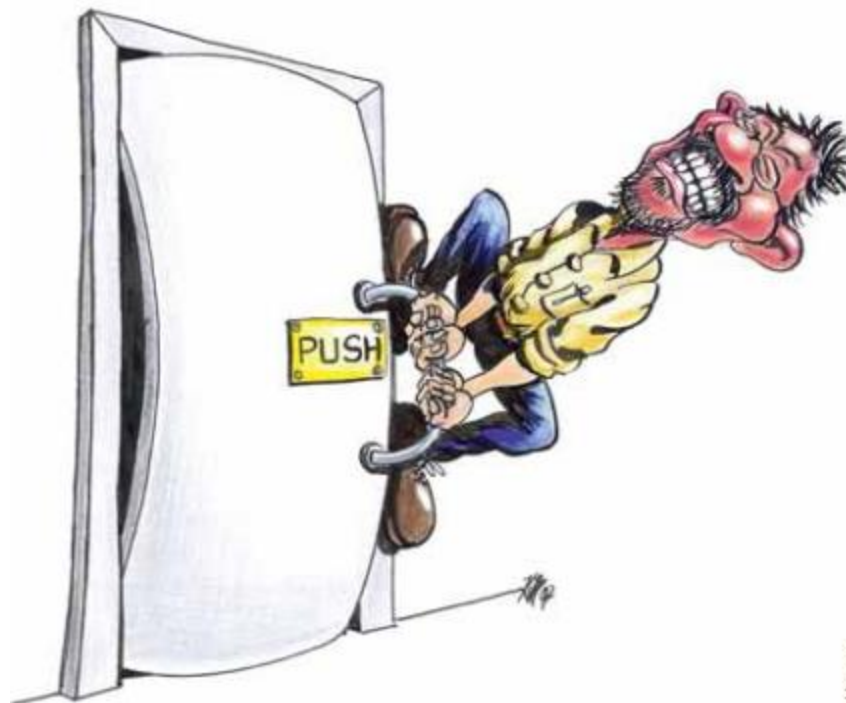
Van leren *over* naar leren *voor* duurzaamheid

UHASSELT

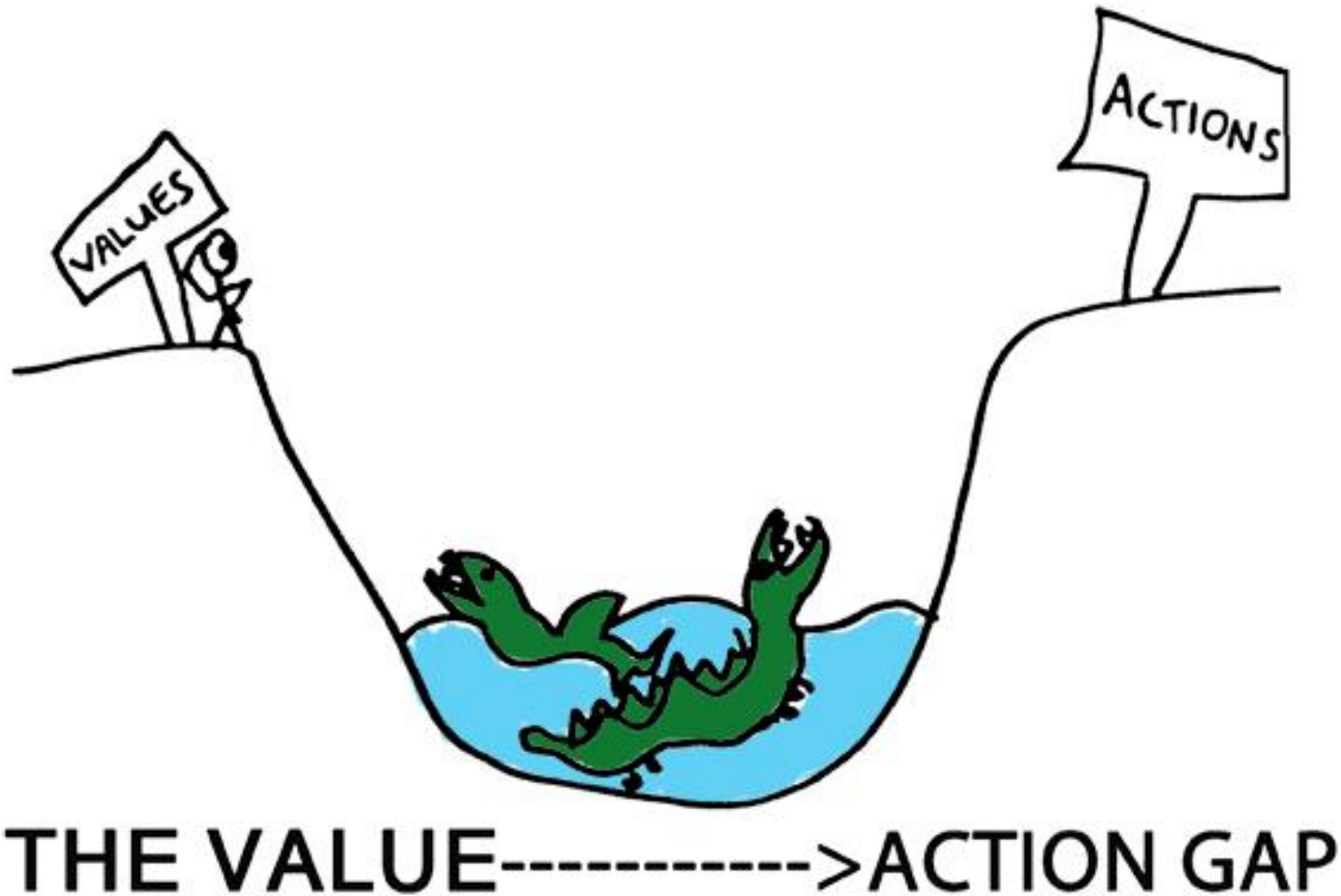
KNOWLEDGE IN ACTION

Kennis alleen leidt niet tot gedragsverandering

© Karl Herweg

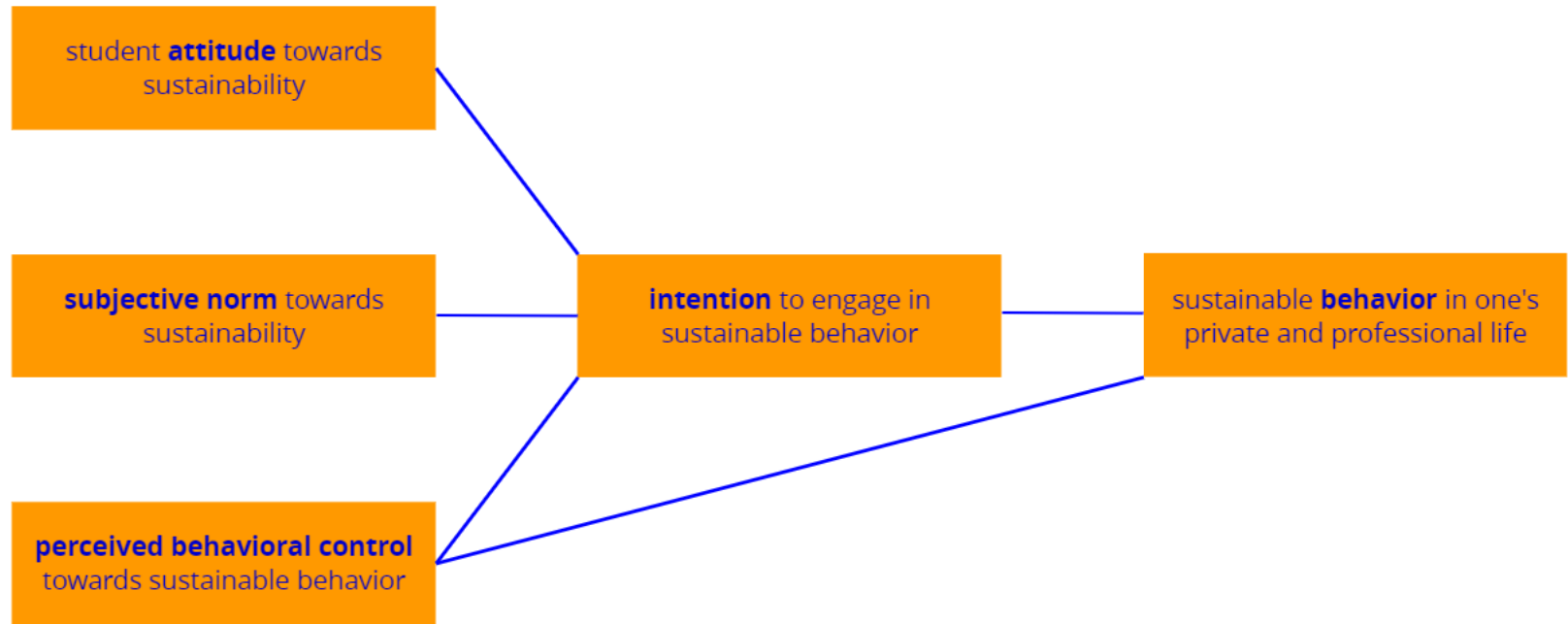
Value action gap

Hoofd, hart en handen

Waarvoor wordt duurzaam gedrag verklaard?

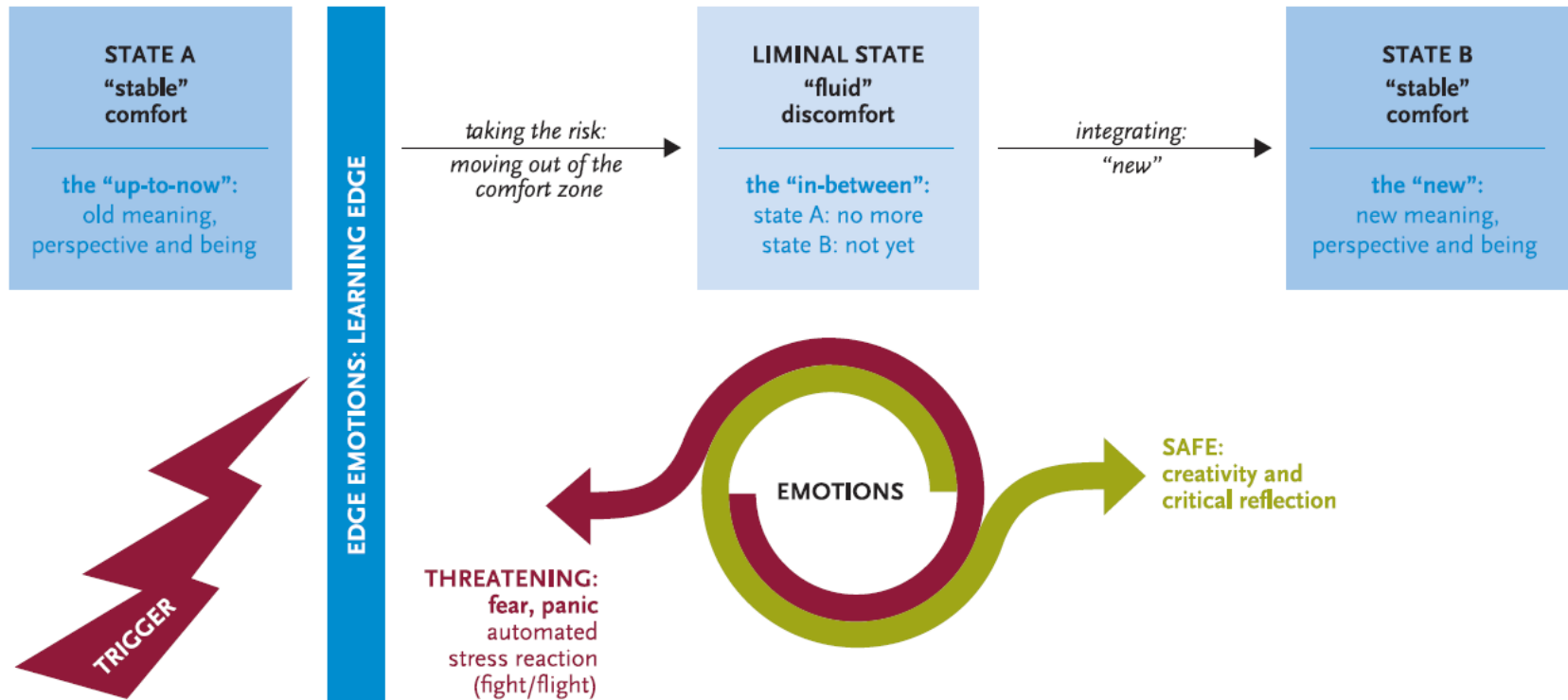
Bron: Eigen bewerking van Swaim, J.A., Maloni, M.J., Napshin, S.A. & Henley, A.B. (2014) "Influences on Student Intention and Behavior Toward Environmental Sustainability", in: Journal of Business Ethics (124), pp. 465-584

Transformatie in je persoonlijk leven

- Denk aan een moment dat je echt geraakt heeft
- Hoe heeft dit je leven gewijzigd?
- Wat is er gewijzigd in je levensvisie / beeld op de wereld?

Van kennisoverdracht naar transformatief leren

Bron: Förster, Zimmermann & Mader (2019) Transformative teaching in Higher Education for Sustainable Development: facing the challenges. GAIA 28/3: 324-326.

En actie!

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Opdracht

1. Bedenk enkele concrete duurzaamheidscompetenties voor jouw leerlingen;
2. Ontwerp een transformatieve leeromgeving om die duurzaamheidscompetenties te verwerven:
  - Welke verandering in het denken en doen beoog je?
  - Hoe zorg je voor een geslaagde trigger?
  - Hoe vermijd je eco-anxiety?
  - Welke perspectieven wil je aan bod laten komen?
  - Welke ervaring wil je je leerlingen bieden?
  - Hoe laat je je leerlingen reflecteren?

Samen co-creëren?

prof. dr. Tom Kuppens

docent vakdidactiek economie-rechten
educatie voor duurzame ontwikkeling

tom.kuppens@uhasselt.be

 [linkedin.com/in/tomkuppens/](https://www.linkedin.com/in/tomkuppens/)
 @t_kuppens

- **Docent bij Universiteit Hasselt**
Centrum voor Milieukunde (CMK) & School voor Educatieve Studies
- **Docent bij Vrije Universiteit Brussel**
Multidisciplinair Instituut Lerarenopleiding (MILO)
- **Bondgenoot bij werecircle.be**
- **Co-president van Copernicus Alliance**
European Network on Higher Education for Sustainable Development